SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2162

av Lina Nordquist (L)

Rimligt regelverk för elsparkcyklar

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om påtagliga böter för trottoarkörning med elsparkcykel och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om automatiskt minskad hastighet vid enhandskörning av elsparkcyklar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om minimiålder på 15 år för att köra elsparkcykel och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om krav på hjälm för att köra elsparkcykel före 18 års ålder och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om uthyrningsförbud nattetid och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om leverantörsansvar för säkra och tydliga parkeringar för fordonen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Elsparkcyklar har blivit ett vanligt inslag i städerna och olyckor blir allt vanligare. Under förra året dog fem personer och 4 599 personer skadades i elsparkcykelolyckor jämfört med 3 425 olyckor året innan – en skadeökning med 30 procent.

Användningen av hyrelsparkcyklar sker ofta oplanerat. Forskare vid Chalmers ser också en ökad förekomst av nöjeskörning som kan medföra farliga beteenden och

påtagliga olycksrisker (Pai & Dozza, Accident Analysis & Prevention, 209, jan 2025). Från 2023 till 2024 ökade lördagsolyckorna mest i förhållande till olycksfrekvensen andra veckodagar, enligt Transportstyrelsen och Statens väg- och transportforsknings-institut, VTI. Under 2024 inträffade hälften av alla olyckor kvälls- eller nattetid, enligt deras statistik mellan klockan sju på kvällen och klockan sju på morgonen. Alkohol förekommer ofta. VTI anger att kollisionsolyckor med fotgängare och cyklister är den olyckstyp som ökar mest.

Skadorna kan kräva lång rehabilitering, både för elsparkcykelförare och påkörda personer. Representanter för sjukvården uppger att många olyckor inträffar för att personer åker med för hög fart och utan hjälm.

Nästan hälften av de skadade på elsparkcyklar är unga personer under 25 år, enligt VTI. Olyckor i gruppen barn och unga under 18 år ökar enligt dem mest. Dessutom har Chalmersforskarna ovan identifierat att var femte säkerhetskritisk händelse beror på att föraren medvetet skapar en risksituation eller krock under färden.

Parallellt med denna dystra statistik är regelverket bristfälligt. För att skapa ordning och öka tryggheten för förare och omgivning behöver Sverige införa tydligare regler, i linje med flera andra europeiska länder.

Eftersom så många olyckor inträffar vid trottoarkörning behöver ett tydligt förbud mot trottoarkörning införas och därtill ett förbud mot mobilanvändning under färd, för att minska den enhandsstyrning som Chalmersforskargruppen identifierat som en av riskerna. Hastigheten bör dessutom begränsas om en förare släpper styret för lång tid.

De allt fler olyckorna bland unga pekar på ett behov av en minimiålder på 15 år för att köra elsparkcykel. Av samma skäl behöver hjälm bli obligatoriskt för alla förare under 18 år. Olycksfrekvensen nattetid och fenomenet med medvetet framkallade risk-situationer på just hyrcyklar gör att hyrelsparkcyklar inte bör användas efter kl. 12 på natten.

För att fordonen efter användning inte ska utgöra en fara för till exempel framkomlighet och synskadade genom att de står mitt på cykelbanor, trottoarer med mera behöver leverantören även säkra parkeringszoner i samråd med kommunen.

Lina Nordquist (L)